

S vaničkou i dítě...

1. Čtení: Gn 1, 26-31a

Základ kázání: Mt 13, 24-30

Benjamin Roll; Kliment 5. 2. 2023

Jak si poradit se zlem ve světě? Jak si poradit se zlem v člověku?

Ta otázka provází církve již od prvních staletí. Jak je možné, že dokonce i někdo, kdo se hlásí Kristu, může dále páchat zločiny, lhát, ba i vraždit? Dodnes se musíme vypořádávat s otázkou, jak je možné, že to byly právě křesťanské instituce, které v minulosti tak často působily bolest, válčily, zneužívaly světskou moc a mučily a popravovaly své kritiky. Jak je možné, že tolik zla do světa vnesla a stále vnáší právě církve?

Ježíš ve svém podobenství jasně odmítá, že by toto zlo bylo vinou Hospodina. Že by to snad zasel už on. Ježíš jasně odmítá, že by lidské zlo bylo už v samotné podstatě člověka a církve. *Hospodář zasel dobré semeno.* Hospodin stvořil dobrého člověka. A Ježíš přišel jako dobré Boží slovo mezi nás.

Na otázku po původu vši té lidské zloby a nenávisti nám však toto podobenství neodpoví. Vystačí si se slovem *nepřítel*. Nepoví, kdo tím nepřítelem je, ani jak ho poznat. Ale byl to nepřítel, kdo zasel plevel do pšenice. Později Ježíš řekne, že tím nepřítelem je ďábel. Jenže kdo, nebo co je vlastně ďábel a jakou má či nemá moc, to nám už nevysvětlí. Zřejmě nám to v tuto chvíli musí stačit. To hlavní je, že původ zla mezi námi není v Božím slově. Není Božím záměrem. Je to *plevel* odjinud. Nepřítel v tomto podobenství, stejně jako had v knize Genesis a ďábel na jiných místech je vlastně obrazným zosobněním – personifikací podstaty zla jako takového. Podstaty našeho lidského tíhnutí ke zlu. Podstaty toho, čemu říkáme Hřích. Podle Ježíše tento hřích přichází zvenčí.

Závažnější a bolestivější upozornění Ježíšova podobenství je, že v tomto čase,

i přes příchod Božího slova v Kristu mezi nás, i přes přijetí a pochopení Boží lásky, je ono zlo zvenčí s námi vnitřně stále velmi těsně spjato. Není původní, ale našimi vlastními silami je od nás neoddelitelné. A to podobenství řeší velice praktickou otázku – co tedy s tím?

Často bychom se rádi stavěli do role těch poslušných služebníků. Často si myslíme, že je přece zřejmé, jak poznat plevel od pšenice. Jsme přesvědčeni, že přece poznáme, co je správné. A užuž bychom se hnali na pole a plevel trhali. Užuž bychom odsuzovali, moralizovali, vyháněli, exkomunikovali a zase mučili, popravovali, upalovali a křižovali. Kolikrát v historii si mnozí mysleli, že právě jejich úkolem je být žencem? Kolik církevních a státních představitelů si již myslelo, že právě oni mají oddělit zrno od plev, pšenici od plevele, správné lidi od těch nesprávných? A ještě to nadšené podbízění se Bohu: *„Pane, máme jít a plevel vytrhat?“*

„Bůh to žádá,“ volali křižáci sekající hlavy Arabům a Arabové sekající hlavy křižákům ... „Bůh je s námi,“ měli nacisti na opasku... Přesně před třízením lidí však Ježíšovo podobenství varuje. *„Při trhání plevele byste totiž vyrvali z kořenů i pšenici!“*

V tom je Zlo, Hřích, Nepřítel nebo, chcete-li, Ďábel tak nebezpečný. Nezničí to dobré ve světě sám, tato jeho moc byla přece již dávno v Kristu poražena. Ale nyní se vychytrale zamíchává mezi dobro tak, že se dá jen těžko rozeznat, a ještě hůře se jej zbavuje. A nakonec přesvědčí nás, abychom tu špinavou práci udělali za něj.

Dobře můžeme tuto tekutost zla v současné době pozorovat na příkladu tzv. fake news – lživých zpráv na internetu. V dnešní informační válce nejde o to přesvědčit co nejvíce lidí o vlastní ideologii. Putinovskému Rusku například nejde o to propagovat, jak je Rusko skvělé, ale nahlodat důvěru v demokracii, nahlodat důvěru ve vědu a vzdělání, nahlodat důvěru v dobro. Zamíchat s informacemi tak, abychom uvěřili, že vlastně každý tak trochu lže, a že nikdo přece nemůže vědět, jak to doopravdy s tou Ukrajinou, s tím covidem, s tím prezidentem je. Tak se rozhádávají rodiny, církve a celá společnost. Dokonce i mezi těmi prozápadními demokraty pak tato situace

v posledních deseti letech občas vyvolala pocit, jestli by možná nebylo nejlepší těm méně vzdělaným, a přece tak naivním lidem např. odebrat volební právo – a vůbec je odstříhnout od vlivu na společnost. Jenže v tu chvíli se sami demokraté vzdávají svých vlastních ideálů. V tu chvíli vytrhávají s plevem i pšenici, s jasným zlem odepisují i reálné lidi... A z toho všeho nejvíce těží nejen nepřátelské státy a skupiny, ale *ten Zlý. Ten lidský Hřích sám.*

To samé se děje v církvi po celou dobu její existence. V zájmu svatosti a čistoty křesťané často odepisují a odsuzují kdekoho, jako by zapomněli, že dokonalý není žádný člověk. Jako by zapomněli, že hřích není původní, ale je z vnějšku a že postihuje každého člověka. Jako by nevěděli, že nám nepřísluší soudit. Soud přijde, až bude žeň. My nejsme ženci, my nejsme soudci. Ve chvíli, kdy se pasujeme do této role, která nám nepřísluší, tak i při nejlepší vůli pomáháme zlu. Ve chvíli, kdy si přivlastňujeme Boží autoritu a Boží nástroje a odsuzujeme každého, kdo se nehodí do našich domněle božských, ve skutečnosti však vždycky až příliš lidských škatulek, vyléváme s vaničkou i dítě.

Ale co tedy s tím? Máme nečinně pozorovat, jak se ve společnosti a často bohužel i v naší církvi šíří nenávisť, lhostejnost a lži? Máme z opatrnosti nečinně přistupovat i k vlastním slabostem a pokušením? Máme mlčet tváří v tvář bezpráví a rezignovat na zastávání se spravedlnosti? Máme se uvolnit a uvelebit s vědomím, že všechno přece vyřeší ten „Pánbůh“ za nás?

Samozřejmě že ne! Avšak pochopit, jak se zachovat a opravdu tak také jednat, se zdá být v našem světě čím dál složitější. Vždyť Hospodin v Ježíši Kristu opravdu Hřích a smrt přemohl. Vždyť Boží láska opravdu nemá hranic. Boží milost je přece opravdu zdarma nabízená každému z nás! Nikdo si přece nemůže Boží přízeň nijak vysloužit svým konáním. Ano, nikdo z nás není dokonalý a ano, každý z nás je Bohem milovaný, ale to neznamená, že můžeme být s klidem lhostejní a dělat si, co chceme. Nikdo z nás není soudcem, ale to neznamená, že můžeme ignorovat své okolí.

Ježíš nás svým podobenstvím varuje před trháním, ale zároveň tím vlastně vyzývá k péči o své pole; k péči o to dobré, co mezi námi a v nás roste. Stejně jako nás Bůh při stvoření vyzval k dobrému hospodaření s přírodou,

a ne k jejímu drancování. Nesmíme násilně cokoli trhat, ale máme ochraňovat to dobré. Podporujeme, rozvíjíme, šíříme a žijeme Ježíšovo slovo o lásce k bližnímu a o Boží lásce k nám. Starejme se o dobré Boží dary. Pečujeme o přírodu a společnost kolem sebe. Zajímejme se o svět a aktivně se zastáváme slabších. Braňme pravdu a spravedlnost. Podporujeme to dobré mezi sebou a v sobě, aby to bylo silnější a živější než všechno zlo, které kolem nás i v nás bují. Dobra je totiž víc. Zlo je jen plevel.

Boží zákon nám pomáhá se v tom nějak zorientovat a vybízí nás k činnosti, ale je to Boží láska, která nás ujišťuje, že to má smysl a že se nemusíme bát, když se náhodou něco nepodaří úplně podle našich představ.

Ano, jednou přijdou žně. Přejde Boží soud a ten roztrídí všechn náš plevel od naší pšenice. Tehdy už bude jasné, co vedlo k dobrému a co ke zlému. Tehdy už bude zřejmé, kdo je Pánem světa, co bylo jeho dobrou setbou a co bylo nepřátelským plevelem. Mnohé z těch zjištění nás bude asi bolet. Buďme si však jisti, že ani v soudu nás Bůh nechce zatratit, nýbrž osvobodit od všeho trápení a vlastních selhání. Ano, rozpletení Hříchu od dobrého stvoření nebude příjemné, ale nepovede k naší destrukci! Poznání, kdy jsme komu ublížili a kdy jsme chybovali, bude bolestivé, ale tím spíše už tady a teď hledejme mezi plevem dobrou pšenici a dělejme vše pro to, abychom tu dosud domněle neporazitelnou lež a nenávist sami v sobě i kolem sebe v každodenním životě poráželi. Naštěstí v posledních dnech můžeme prožívat, že se to tu a tam podaří i ve velkých věcech.

Sestry a bratři, je to Hospodin, kdo nás do života vyslal. Je to Hospodin, kdo v Kristu zlomil definitivní moc Smrti a ukázal nám cestu Lásky. A je to Hospodin, kdo nás ve svém Duchu provází a dává nám sílu. Tak se nebojme a pojďme do toho!

Amen